

fejezett is, önmagában, az ember nélkül, aki befogadja, nem reális. Minden szellemi alkotás egy individuális öntudat üzenete a többi öntudatok felé: szóból, képből, kőből, hangból megint emberré, lélekké akarnak válni, újra életté, életelemmé. Sorsuk minden egyes individuum öntudatában külön újra és újra eldőli.

STEFAN HEYM: CHICAGO

Fordította: BOLYAI ZOLTÁN

*Chicago, miniatűr-pokol,
Nem, — a pokol miniatűr-Chicago (Jack
London)*

*Ó, a szívem oly' kiszikkadt és üres.
Nincs kizárva, hogy megfulladok
s a vas és beton közé temetnek,
hol nincs se fű, se fény, se levegő.
Hangyaként nyüzsgünk a Lassale Street sziklaépitményei alatt,
mindenfelől a hajsza negyvenemeletes erődeibe zárva,
amiket mind mi emeltünk önmagunknak
magasra fel a síma, mozdulatlan ég felé.
Valamennyiünket Chicago örök nyomása, örök félelme hajt:
ezért nem ismerjük a nyugalmat és a szerelmet,
ezért szegényedünk el lelkünkben és sóvárgunk egyetlen egy nap
után,
kint az erdön egy leány karjain.
Az autókat a menekülés céljaira gyártja az ember.
De mi nem tudunk menekülni.
Mindegyre örködik ránk ez az egyszer már elátkozott város,
mely egyre több átkot gyűjt maga fölé.*

*

*A Michigan Avenue — márványpaloták és nevetséges gótika.
Alig pár lépésre: a rongy negyed,
hol a porban rostokol a nyomor s bedrótozott ablakok mögül mered.
Itt halmozódnak dombmagasan a rozsdás autók roncsai —
Ezek ennek az örökre lapos városnak a hegyei:
nézz a házak homlokzata mögé,
három nap alatt épült mind, de lehordják egyetlen egy alatt.
A szigorúan bezárkózott villamosok vinnyogásában is a félelem
szükköl.*

*

*A színes és mosolygó, a mindig mosolygó lányok
fáradtak. És terméketlen az arcuk.
Megtanulták, hogy nincs szerelem, csak házasság.
Igy mennek férjhez és egész életükre szomszások.*

Nézz a házak homlokzata mögé,
 hol korhadnak a siket balkonok s a porban
 szótlán gyermekek játszanak kísérteties némasággal,
 s a város száraz szelén libeg az elrongyolt fehérenemű.
 A vágóhidről romlott hús bűze száll
 sulyosan az izzó nyári napban.
 Délről a petróleumtankok
 görgetik gázaik a város fölé.
 Ó, Te Babel!
 De te nem pusztulsz el, mint amaz,
 hanem életben maradsz és szülsz az utálatot,
 a vért és az olajat és izzadod a dollárt
 és egyre nagyobb és nagyobb —
 mіндеgyre nagyobb leszel —

*

Avagy menj a 22. uccába, ott a bordélynegyed.
 A törvény szerint, ha már beléptél
 — aki előbb jön, előbb szeret —
 szalmakalapod told a tarkódba,
 vágj oly' hideg képet, mint a béka,
 szorítsd fogaid közé a cigarettát vagy rágj,
 mert a lány is, akit karjaidba vettél, közben rágja a gumit.
 Avagy nem ismered a nagy varázsszót: Cash!?

*

Mint valami nagy tányér áll
 a Michigan-tó felett a hold.
 A sziklákon lágyan csobban a víz
 s ezüsthasukra fordult holt halak
 lebegtetik sötéten selymes felszínét.
 A sivár parkokban
 négerpárok ülnek.
 Szemük és foguk hófehérje
 valószínűtlen tisztasággal villog.
 Így nemzik az embert.

*

Lágyan remegnek a szélben
 a felhőkarcoló.
 Holtak szeméhez hasonlatosak az ablakaik,
 mesebeli állatok megszámlálhatatlan szeméhez:
 lábaik előtt egerekként visitanak a földalatti vasutak.
 Ó, Chicagó fémkék reggele!
 Még magányos az ucca.
 A járdán valami papír repked, zörög —
 két részeg tántorog
 s az új napba motyog boldogan.